

Стаття посвящена аналізу динаміки системи виробництва зерна України. Установлен факт цикличности урожайности озимой пшеницы. Предложена полигармоническая модель прогнозирования динамики урожайности. Имея более высокую точность в сравнении с известными моделями, полигармоническая модель позволяет минимизировать риски, связанные с производством зерна.

The work is devoted to the analysis of the grain production system dynamics in Ukraine. The fact of recurrence of winter wheat productivity is determined. The polyharmonical model of the productivity dynamics forecasting is suggested. Possessing higher precision in comparison with the known models, the polyharmonical model allows to minimize the risks related to the process of grain production.

УДК 330.322.014

В.Ф. Гамалій, проф., д-р фіз.-мат. наук, Б.В. Дмитришин, асист.

Кіровоградський національний технічний університет

Вітчизняний ринок ІТ-технологій як об'єкт іноземного інвестування

В статті розглядаються проблеми та перспективи залучення іноземних інвестицій у вітчизняний ринок інформаційних технологій.

інвестиції, іноземні інвестиції, інформаційні технології, ІТ-технології, ІТ-ринок

Міжнародній інвестиційній діяльності належить важливе місце в структурі зовнішньоекономічних пріоритетів України. Іноземні інвестиції посідають провідне становище в економічній системі перехідної економіки, забезпечують умови виходу з економічної кризи, впливають на структурні зрушення в національній економіці, спрямовують на підвищення якісних показників господарської діяльності [1].

Актуальність даної теми зумовлена тим, що в епоху постіндустріального інформаційного суспільства ІТ-технології, як складова частина галузі високих технологій, постають одним із найбільш пріоритетних напрямків для іноземного інвестування.

Проблематика іноземного інвестування саме в сферу ІТ-технологій України відноситься до числа недостатньо розроблених у вітчизняній літературі, незважаючи на те, що різні аспекти іноземних інвестицій досліджує досить значна кількість відомих авторів (Абрамов С.І., Гаврилюк О.В., Губський Б.В., Коломійцев В.Е., Колосов О.Є., Косаак В.М., Лобойко С.В., Музиченко А.С., Омельченко А.В., Охоба О.М. та ін.).

Метою цієї статті є дослідження вітчизняного ринку ІТ-технологій з позицій його привабливості для іноземних інвесторів.

На сьогоднішній день, по експертній оцінці представників ІТ-індустрії, в Україні налічується понад 3 тис. компаній, що ведуть бізнес у сфері інформаційних технологій. Разом з тим відзначається, що вітчизняний ІТ-ринок має потребу в підвищенні ступеня його впливу й проникнення в інші сфери (наприклад, у сферу освіти), а також в інтенсифікації застосування інформаційних технологій [2].

Учасники українського ринку говорять про те, що на сьогодні вітчизняний ринок ІТ-технологій тільки розвивається і на цій стадії не представляє великого інтересу для західних інвесторів. Вже не перший рік вивчає можливість виходу на український ринок британська мережа Dixon Group (налічує близько 14 тис. магазинів під брендами Dixons, Currys, PC World, The Link та ін.), однак далі маркетингових досліджень справа не дійшла. Крім того, до України давно планує зайти найбільша в

Європі німецька торгова марка Media Markt, що входить до групи компаній Metro Group і володіє 507 магазинами. Вони можуть скласти велику конкуренцію вітчизняним мережам, оскільки виходячи на який-небудь ринок роблять ставку на ціновий демпінг і якнайширший асортимент продукції. Наприклад, вихід Media Markt на російський ринок в кінці 2006 року буквально приголомшив місцевих гравців і призвів до розриву відносин з одним із виробників – компанією Panasonic, на продукцію якої були встановлені демпінгові ціни [3].

Першою українською компанією, яка досягла значних успіхів у залученні іноземних інвестицій стала мережа МКС. У січні 2007 року МКС завершила перший етап залучення інвестицій шляхом приватного розміщення акцій серед іноземних інвесторів. Агентом по розміщенню акцій виступила інвестиційна компанія Concorde Capital. Проект реалізований шляхом створення відкритого акціонерного товариства „Еквін”, в яке разом з компанією МКС увійшли вісім закордонних інвестиційних фондів. Сума операції з продажу 20% акцій ВАТ „Еквін” склала 14,5 млн. дол. Кошти, отримані від приватного розміщення акцій, будуть направлені на фінансування інвестиційної програми з розвитку роздрібної мережі МКС, реструктуризацію кредитного портфеля і збільшення статутного капіталу. Проект МКС по залученню позикових засобів шляхом приватного розміщення цінних паперів у зарубіжних портфельних інвесторів є першим серед торгових мереж ІТ-ринку в СНД.

Компанія МКС, заснована у 1990 році у Харкові, почала займатися постачаннями комп'ютерних систем для підприємств охорони здоров'я, звідси і назва (аббревіатура МКС означає медичні комп'ютерні системи). Проте, вже через два роки власники підприємства ухвалили рішення про вихід на роздрібний ринок. У 1992 році компанія відкрила свій перший магазин в центрі Харкова, через рік – ще один. До 2000 року вона володіла тринадцятьма магазинами, зокрема по одному в Донецьку, Луганську, Маріуполі і Києві. В подальшому МКС одночасно розвивала як виробництво комп'ютерів, так і власну роздрібну мережу. Основні конкуренти компанії вимушені були зробити вибір на користь одного з цих двох напрямів. Наприклад, компанія „Квazar-мікро” відмовилася від створення власних магазинів, а холдинг AVentures Group припинив виробництво комп'ютерів і зосередився на розвитку роздрібних мереж. На сьогодні основними напрямками бізнесу компанії МКС є продаж через роздрібну мережу комп'ютерної і офісної техніки, цифрової електроніки і побутової техніки, а також системна інтеграція, виробництво комп'ютерних систем, оптові продажі. Компанія має більше 50 філіалів в 25 містах та 12 областях України. Випускає комп'ютери і робочі станції під торговими марками Neo`S, Amadey і Garant [4].

Фінансові показники МКС за 2001-2005 роки наведені в таблиці 1, з якої видно, що за чотири роки доход компанії виріс у 2,5 рази.

Таблиця 1 – Основні фінансові показники діяльності МКС, млн. грн.

Показник	2001	2002	2003	2004	2005
Доход від реалізації	219,91	253,28	340,15	459,33	563,28
Чистий доход від реалізації	179,85	207,46	279,64	378,26	463,58
Валовий прибуток	17,38	19,91	29,77	34,85	45,90
Чистий прибуток	2,91	1,95	2,13	2,41	0,35
Довгострокові зобов'язання	10,51	1,21	0,95	43,28	29,00
Поточні зобов'язання	28,15	51,91	61,61	55,28	139,97
Джерело: дані компанії					

У 2003 році Українською Інвестиційною Газетою був опублікований рейтинг „ТОП-100” ІТ-компаній України за обсягами валового доходу та прибутку. Даний рейтинг являється аналогом міжнародних проектів FORTUNE 500 і FT 500 та ґрунтується на основі офіційних статистичних даних органів державного обліку. Серед 100 провідних українських компаній, що працюють у сфері високої технологій, компанія МКС за підсумками 2002 року вказана на п'ятому місці [5].

Серед інших, найбільш привабливих для іноземного інвестування компаній, можна назвати City.com і Unitrade, які входять до уже згадуваного холдингу AVentures Group.

За даними Державного комітету з питань зв'язку й інформатизації інвестиції у сферу інформатизації України склали у 2006 році 0,2% (205 млн. грн.) від загального обсягу інвестицій в основний капітал по видах економічної діяльності. Фахівці зазначають, що український ІТ-ринок усе ще далекий від насичення [2]. Показник витрат на інформаційні технології на душу населення у 2006 році становив лише 712 грн. За оцінками дослідницької компанії IDC, в 2006 році в Україні було продано півтора мільйони комп'ютерів, зокрема 300 тис. ноутбуків. Але, потрібно відзначити, що вітчизняний ринок комп'ютерної і офісної техніки щорічно зростає приблизно на 30%. Такі темпи зростання зберуться ще впродовж декількох років, оскільки у нашій країні тільки 9% населення мають комп'ютери, тоді як в країнах Європи – близько 50%. Це зростання буде підтримуватися як збільшенням споживчого кредитування, так і підвищенням загального рівня добробуту в Україні [6].

Іноземні інвестиції є не лише механізмом розвитку, але й способом регулювання економіки шляхом переливання капіталу. На сьогодні іноземні інвестиції виступають основним джерелом отримання новітніх конкурентноздатних технологій. Купівлю українських підприємств чи їх частки, тобто здійснення процесів злиття (поглинання), іноземні інвестори розглядають як привабливий спосіб інвестування з тих позицій, що зменшується ризик через неефективний менеджмент. Разом з тим збільшуються наші шанси застосування передового досвіду у сфері отримання нових технологій та оборотних коштів у період кризи.

Прямі іноземні інвестиції виявились дуже ефективним стимулом, що дозволив здійснити успішне реформування економіки спочатку Ірландії та Шотландії, а потім – Угорщини, Польщі, Чеської Республіки, Словаччини на їхньому шляху до вступу в ЄС. Всі ці країни використовували один і той самий механізм для залучення інвестицій, а саме створення Індустріальних Парків, на території яких інвестори мали змогу здійснювати виробництво продукції на експорт. Індустріальні парки, спеціальні економічні зони, наукові парки та технологічні вільні зони стали ефективним знаряддям залучення прямих іноземних інвестицій, створення нових робочих місць, збільшення обсягів зовнішньоекономічної діяльності, передачі технологій, розвитку виробництва, зростання економічних показників та добробуту.

Залучення прямих іноземних інвестицій у високотехнологічне виробництво в наш час постає предметом гострої боротьби на світовому ринку. Протягом наступних десяти років Україна буде змушена конкурувати з Росією, Індією, Китаєм, Таїландом та Малайзією, що поступово стають лідерами сфери виробництва високотехнологічної продукції. Східноєвропейська Робоча Група (СЕРГ) має намір розвивати виробничі можливості Східної Європи таким чином, щоб скласти конкуренцію Китаю та задовольнити попит на свою продукцію при наявності зростаючої кількості замовників із країн Європи, Середнього Сходу та Африки (ЄССА), кількість яких сягає 1,8 млрд.

Із урахуванням потенціалу зони ЄССА, Східна Європа – це найбільш привабливе місце для проведення науково-дослідницьких, експериментально-конструкторських робіт, а також здійснення виробничої діяльності.

Факторами, що сприяють участі України у східноєвропейському проекті є:

- близьке розташування із кордонами ЄС;
- можливості для здійснення вантажоперевезень (морське та повітряне сполучення, розвинена мережа автомобільних шляхів);
- наявність висококваліфікованої та конкурентоспроможної робочої сили;
- функціональна система освіти;
- сировина (сталь, сплави, пластмаси, хімічні речовини, енергоресурси).

Незважаючи на наявність таких сприятливих факторів та перспектив міжнародного рівня, Україна, на превеликий жаль, не може запропонувати прийнятні умови для інвестування через ряд наступних проблем:

- труднощі процедури імпорту на Україні (ввізне мито, митне оформлення);
- відсутність постачальної бази на Україні;
- відсутність преференційних угод між Україною та ЄС;
- труднощі оподаткування (відшкодування ПДВ, корпоративний податок);
- бюрократизм;
- погана інфраструктура логістики;
- невисока культура використання ІТ і недостатня розвиненість ІТ-послуг.

У зв'язку із зазначеними проблемами державною владою передбачена ціла низка заходів, спрямованих на поліпшення ситуації та розвиток ринку інформаційних технологій України.

Так у травні 2007 року у Державному департаменті з питань зв'язку й інформатизації (Держзв'язку) відбулася нарада із представниками ІТ-організацій – учасниками загальної робочої групи щодо обговорення й внесення пропозицій до проекту Плану заходів щодо реалізації завдань розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки, передбаченого Законом України „Про Основні принципи розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки”. У ході наради мова йшла про підтримку розвитку інформаційних технологій в Україні, зокрема, з боку держави. Проектом плану передбачено протягом найближчих двох років визначити у всіх центральних і місцевих органах виконавчої влади спеціального уповноваженого з питань розвитку інформаційного суспільства. Крім того, планується ввести в обласних і районних державних адміністраціях структурний підрозділ з питань розвитку й впровадження інформаційних технологій.

Особлива увага має бути приділена врегулюванню законодавчої бази у сфері інформаційних технологій. Однак, лише після ретельного аналізу вітчизняного телекомунікаційного ринку можна внести зміни в Закон України „Про телекомунікації” й антимонопольне законодавство. Крім того, передбачається розробка проекту Інформаційного кодексу України, що забезпечить створення єдиного правового поля для функціонування інформаційного суспільства, надання послуг з використання Інтернет, утворення пунктів електронної торгівлі, захисту прав інтелектуальної власності, охорони баз даних, телемедицини тощо. У стадії розробки перебуває законопроект „Про особливості створення й функціонування спеціальних територій пріоритетного розвитку ІТ”, що буде передбачати статус особливого податкового режиму для підприємств ІТ сфери. Також активізуються дії по прийняттю Закону України „Про захист персональних даних”, розробці проектів правових актів щодо основ електронної торгівлі, впровадження й функціонування електронних платіжних систем, електронних бірж, аукціонів і депозитаріїв тощо [2].

Підводячи висновки, можна сказати, що фактично всі країни світу, незалежно від рівня їх економічного розвитку, визнають велике та зростаюче значення прямих іноземних інвестицій як джерела зростання, розвитку та поширення новітніх технологій. Сьогодні світовий ринок капіталу – це ринок інвесторів, на якому

відбувається гостра конкуренція між країнами-реципієнтами щодо залучення іноземних інвестицій. Таким чином, потрібно виходити з того, що, у разі нестачі власного, національного капіталу для швидкого розвитку економіки, кожна країна, в тому числі й Україна, стоїть перед необхідністю „виграти симпатії інвесторів”, пропонуючи кращі умови вкладання і гарантії збереження таких капіталів, тобто забезпечити ліберальний, стабільний, передбачуваний правовий режим, який відповідає стандартам світової організації торгівлі.

Список літератури

- 1 Комарова К.В. Іноземні інвестиції в системі становлення ринкової економіки України: Автореф. дис. к-та екон. наук: 08.01.01. /Донецький екон. ун-т. – Донецьк, 2001. – 22 с.
- 2 Україна буде інформаційне суспільство // Фонд „Інформаційне суспільство України”. // <http://www.isu.org.ua>
- 3 Чернявская И. МКС на распродаже // Инвестгазета. – №3. – 2007. – С.43.
- 4 <http://www.mks.ua>
- 5 <http://www.investgazeta.net>
- 6 Благонравин М. МКС идет к IPO // Украинский деловой журнал «Эксперт Украина». – №3 (101). – 2007. // <http://www.expert.ua>

В статье рассматриваются проблемы и перспективы привлечения иностранных инвестиций в отечественный рынок информационных технологий.

In the article are examined problems and prospects of bringing in of foreign investments in the domestic market of technologies of informations.

УДК 657.474.573

Й.Я. Даньків, Р.С. Шулла

Ужгородський національний університет

Аналітичні можливості розвинутого директ-костингу при прийнятті стратегічних управлінських рішень по виробничій програмі підприємства

В даній статті здійснюється спроба теоретично обґрунтувати та продемонструвати концептуальні недоліки системи обліку повних витрат та переваги розвинутого директ - костингу при прийнятті стратегічних рішень по вилученню з виробничої програми збиткових видів продукції.
директ-костинг, маржинальний прибуток, затрати

Для більшості вітчизняних підприємств характерним є використання для цілей управління та аналізу інформації, яка формується в діючій на сьогоднішній день системі рахунків бухгалтерського (фінансового) обліку. Згідно П(С)БО 9 «Запаси» для цілей фінансової звітності оцінка залишків запасів у балансі підприємства здійснюється за фактичною виробничою собівартістю, причому постійні затрати включаються до собівартості на основі їх нормативного розподілу у відповідності до показника нормальної потужності. Такого роду інформація для ефективного виконання функцій управління є непридатною.

По-перше, для планування потрібна в якості критеріїв не історична інформація, а